

Wandelen in Istanbul

Marc Guillet

Colofon

Wandelen in Istanbul.

© 2012-2020 Odyssee Reisgidsen vof | www.odyssee-reisgidsen.nl

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Vijfde, geactualiseerde druk 2020

Wandelen in Istanbul

Tekst: Marc Guillet | www.genietvanistanbul.nl

Foto's: Marc Guillet, tenzij anders vermeld

Kaarten: UvA Kaartenmakers | www.uva-kaartenmakers.nl

Druk: Q-Promotions, Tilburg | www.q-promotions.nl

Odyssee Reisgidsen

Odyssee Reisgidsen levert zijn titels als paperback of als e-book. Paperbacks zijn verkrijgbaar bij de (reis)boekhandel in Nederland en Vlaanderen, via Bol.com of de Odyssee-website. De e-books zijn alleen verkrijgbaar via de Odyssee-website. Daarbij kan de reiziger zijn of haar eigen gids samenstellen.

Uiteraard proberen wij de geboden informatie zo actueel en accuraat mogelijk te houden. Toch kunnen er onvolkomenheden en fouten in de tekst voorkomen. Odyssee aanvaardt daarvoor geen verantwoordelijkheid.

Odyssee zoekt auteurs

Een passie voor Riga, Moldavië, Extremadura of een andere (onbekende) bestemming aan de randen van Europa of van de wereld? En je wilt er misschien een reisgids over schrijven?

Volg Odyssee op Twitter en Facebook | www.odyssee-reisgidsen.nl

Foto omslag paperback: Hagia Sophia

Foto titelpagina: Vissersbootjes in de Gouden Hoorn met op de achtergrond de Galatatoren

Foto pg. 6: Borstbeeld van een van de vele sultans in een antiekwijkje

ISBN 9789461230744

Voorwoord

Istanbul is uniek. Het is de enige stad ter wereld op twee continenten. Geniet van oud en nieuw in de culturele hoofdstad van Turkije. Napoleon zei het al: 'Als de wereld één land was, dan zou Istanbul haar hoofdstad zijn.'

Deze ruim 2600 jaar oude metropool is de voormalige hoofdstad van het Romeinse, Byzantijnse en Osmaanse Rijk. Een stad met warme gastvrijheid, mediterrane culinaire cultuur, melancholische muziek, een rijke geschiedenis, overblijfselen van oude beschavingen en sporen van het vroege christendom. Sporen van die rijke geschiedenis en de hippe buurten, clubs en restaurants komen in de wandelingen allemaal aan bod.

Wandelen in Istanbul bestaat uit vijf routes; drie aan de Europese oever van de Bosporus en twee aan de Aziatische kant. Ze duren allemaal tussen de vijf en zes uur. Ze laten je genieten van alle aspecten van het leven en de geschiedenis van de stad.

Je loopt langs en bezoekt eeuwenoude sultanmoskeeën, kerken uit de Byzantijnse tijd, Armeense en Griekse kerkjes, een begraafplaats met een miljoen graven, maar ook het café van Geert Mak onder de Galatabrug, hippe restaurants en koffietentjes, verborgen hofjes en simpele eettentjes en venters die traditionele Turkse snacks verkopen, zoals gevulde mosselen, penssoep en gegrilde lamsdarmen.

Iedere wandeling begint met een korte omschrijving van de wijk en hoe je er het eenvoudigst komt met het openbaar vervoer. Je zult je al wandelend onderweg vaak verbazen over de grote diversiteit aan bezienswaardigheden, architectuur, uitzichten, winkeltjes, theehuisjes en mensen. Zo leer je Istanbul het beste kennen; te voet!

Veel wandelplezier,

Marc Guillet

Tips

Uiteraard houdt Odyssee zich aanbevolen voor reacties van kritische lezers. Zijn er foutieve vermeldingen, wijzigingen in openingstijden of prijzen in deze gids? Laat het ons weten! Stuur een e-mail naar: info@odyssee-reisgidsen.nl.

Inhoudsopgave

Inleiding

Wandelen in Istanbul 7

Wandeling 1 | Fatih

Rondom de moskee van Mehmet de Veroveraar 12

Wandeling 2 | Langs de oevers van de Galatabrug

Modern en historisch Istanbul 29

Wandeling 3 | Üsküdar

Üsküdar, het voormalige Griekse Chrysopolis 49

Wandeling 4 | Kadiköy

Kadiköy, het voormalige Griekse Chalcedon 64

Wandeling 5 | Nişantaşı en Cihangir

In de voetsporen van Orhan Pamuk 82

Kaders

Hergebruik van de kist 18

Van de vrijdag naar de zondag 20

Selim de Meedogenloze 24

De Bosporus 33

Het Sodom en Gomora van Istanbul 35

Alevieten 55

Het vierde oecumenische concilie 68

Orhan Pamuk 84

Wandelen in Istanbul

Praalgraf van sultan Mehmet de Veroveraar

Iedere wandelroute staat op zichzelf. De wandelingen overlappen elkaar niet, maar beginnen wel allemaal op hetzelfde punt, in de oude wijk Eminönü, aan de oever van de Gouden Hoorn.

Deze gids komt niet in de plaats van, maar is een aanvulling op de vele reisgidsen die beschikbaar zijn. De toeristische topattracties komen hooguit terloops aan bod. Een plattegrond van de stad is gratis verkrijgbaar op de luchthavens en in de plaatselijke toerismekantoren van de stad. Tijdens de wandelingen komen allerlei gebouwen, gebruiken, restaurantjes en eigenaardigheden van Istanbul aan bod die de meeste reisgidsen overslaan. Wandelen langs een of meer van de routes in deze Odysseegids laat je kennismaken met het echte Istanbul. De stad zien met andere ogen dus, of Istanbul like 'a local'.

Deze gids beschrijft vijf wandelingen; drie aan de Europese en twee aan de Aziatische oever van de Bosporus. Samen geven ze een goede indruk van het oude en moderne Istanbul. De afstanden variëren maar iedere route neemt vijf tot zes uur in beslag. Iedere route staat op zichzelf, maar ze kunnen ook makkelijk worden gecombineerd.

Istanbulse (eigen)aardigheden

Voor je aan de wandeling(en) begint is het handig om een paar dingen te weten over deze megastad en zijn ruim vijftien miljoen bewoners. *Straatnamen* staan vaak niet op de gevel van het eerste hoekhuis, maar zijn bevestigd aan een soort verkeersbordpaal.

De nummering van de huizen is anders dan in Nederland. Heel vaak hebben huizen en gebouwen twee nummers; het oude en het nieuwe. Dat komt doordat de stadsbestuurders, om een of andere onverklaarbare reden, de nummering met enige regelmaat veranderen. Als je Turken vraagt waarom, halen ze de schouders op en zeggen ‘*Burası Türkiye*’ (‘zo gaat dat nou eenmaal in Turkije’). Om het de postbodes gemakkelijk te maken, hebben de bewoners hun appartementen namen gegeven. Dat is slim. De nummers mogen dan wel veranderen, de naam blijft altijd behouden.

Handig om te weten is dat straten in het Turks met twee verschillende woorden worden aangegeven: *Caddesi* (laan, doorgaande weg) en *Sokak* of *Sokağı* (straatje, steeg). Het woord *Mahalesi*, vaak afgekort tot *Mah*, betekent wijk of buurt.

Turken zijn in het algemeen aardig, vriendelijk en gastvrij. Als je de weg kwijt bent, zijn er meestal wel voorbijgangers of winkeliers die je willen helpen. Wees er wel op bedacht dat ze zo beleefd zijn dat, ook al weten ze de weg zelf ook niet, ze je in een willekeurige richting zullen sturen. Wanneer je ergens stil blijft staan en belangstelling toont wat iemand doet of verkoopt, zal vaak de uitnodiging volgen of je een glaasje thee wil. Ga daar gerust op in. Het is zelden een truc die ertoe moet leiden dat je er iets moet kopen. Als je niet wil, zeg dan vriendelijk *istemiyorum sağol* (waarbij je de ‘g’ niet uitspreekt), wat betekent: ‘ik wil niets, dank u’.

Tip voor de dames: neem altijd een omslagdoek of sjaal en een vestje mee voor bezoeken aan moskeeën. Te ‘bloot’ geklede vrouwen worden niet op prijs gesteld. Bedek het hoofd met een losjes om het hoofd gedrapeerde doek. Vrouwelijke toeristen zijn niet verplicht plaats te nemen in de vrouwenafdeling van de moskee. Zij mogen gewoon met de mannen mee, omdat ze geen moslima’s maar toeristen zijn.

Wie geen nood heeft kan overal in Istanbul bij een moskee terecht. Let op! Alle wc’s bij moskeeën zijn traditionele *hurktoiletten*, ook wel bekend als toiletten ‘Alaturka’. Dit soort wc’s vind je overal in Aziatische landen en soms ook nog in Frankrijk. In plaats van te zitten, ga je hangen boven een gat in de grond. Zet je voeten op de voetsteunen, en dan goed mikken! Neem voor de zekerheid altijd wc-papier, papieren servetjes of zakdoekjes mee wanneer je op stap gaat in Istanbul, want in de hurktoiletten is geen wc-papier beschikbaar. Alleen een plastic kannetje waarmee je geacht wordt alles schoon te spoelen. Na het wassen van je handen kun je wat velletjes glad papier krijgen aan de balie waar je betaalt – meestal een Turkse lira – om je handen te drogen. In toiletten waar wel wc-papier is, is het verboden dit na gebruik in het toilet te gooien aangezien men bang is voor verstopping. In dergelijke toiletten staan altijd emmertjes of mandjes om je vuile toiletpapier in te deponeren.

Koffie en thee

In het toeristische hart van Istanbul en in de wijken met een westerse levensstijl zijn er steeds meer moderne **koffiebars** – Starbucks en Turkse varianten als *Kahve Dünyası* en *Mado* – en talloze hippe koffiebars van de derde generatie waar smaak en het versieren van café latte door getalenteerde barista's tot kunst is verheven.

In de conservatieve wijken met een islamitische levensstijl hebben ze een veel beperkter assortiment. *Çay* (thee), wordt door Turken heel de dag en overal gedronken, zoals wij koffie. Niet in China (op nummer 20) noch in het Verenigd Koninkrijk (nummer 3) drinken mensen de meeste thee in de wereld, maar in Turkije. Niet minder dan 3,16 kg per persoon per jaar. De **theecultuur** is veel simpeler dan de Britse of Japanse; minder gecompliceerd. Thee wordt geschonken in tulpvormige glaasjes, is heet, donkerrood en sterk. Een geconcentreerd theemengsel staat heel de dag op het vuur en wordt aangengend met kokend water. Thee-

zakjes zien Turken als een 'barbaarse' westerse afwijking. Je drinkt nooit één glaasje thee, maar net als chips, pinda's en andere snacks altijd meer dan een. Wanneer je de sterke thee die de Turken drinken te bitter vindt, vraag dan om *açık çay* (slappe thee).

Wat koffie betreft drinken de oudere Turken het liefst de traditionele *Türk kahvesi* (drabkoffie) in minikopjes. Turkse koffie wordt gemaakt van heel fijn gemalen koffiëpoeder. Deze wordt niet gefilterd maar gekookt. Suiker wordt eraan toegevoegd voor de koffie met koud water op het vuur gaat. Wanneer de koffie kookt, borrelt hij naar boven met een laagje schuim, net zoals bij melk. Zodra de koffie kookt wordt hij even van het vuur gehaald en weer teruggezet tot hij voor een tweede keer kookt, dan wordt de koffie meteen ingeschonken. Begin niet meteen te drinken, maar geef het koffiedrab eerst de tijd om naar de bodem te zakken. Turkse koffie wordt geserveerd met een glaasje water. Dat is niet bedoeld om het per ongeluk in je mond gekomen drab weg te spoelen. Je dient het eerst te drinken om je smaakpapillen op te frissen, zodat je extra kunt genieten van de smaakexplosie in je mond. Turken zien hun koffie als een delicatessie, niet als iets dat je heel de dag door drinkt. Eind 2013 kwam de Turkse koffie op de lijst van beschermd cultureel erfgoed van de Unesco. *Raki* is een andere nationale drank in Turkije. Het is anijslikeur, die lijkt op de Griekse ouzo en de Franse pastis, en wordt traditioneel gedronken bij voorgerechten en vis.

Thee altijd en overal